

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2025. február

Lesz

KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívom minden kedves Tagtársunkat a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület közgyűlésére.

Időpontja: 2025. május 24. (szombat) 10:00

Helyszíne: 1119 Budapest, Etele út 59-61. (206 B)

Ha a közgyűlés a meghirdetett időpontban határozatképtelen, akkor újra összehívom 2025. május 24. (szombat) 10:15-re ugyanarra a helyszínre, változatlan napirenddel. A második időpontra összehívott közgyűlés a megjelentek létszámától függetlenül határozatképes.

Tervezett napirend:

1. Levezető elnök, jegyzőkönyvvezető és hitelesítők megválasztása
2. Napirendi pontok elfogadása
3. A 2024. évi közhasznúsági melléklet és éves pénzügyi beszámoló ismertetése
4. A Felügyelő Bizottság 2024. évi jelentése
5. A 2024. évi közhasznúsági melléklet elfogadása
6. A 2024. évi részletes tartalmi beszámoló
7. A 2024. évi elnökségi beszámoló
8. A 2024. évi választmányi beszámoló
9. Vezetőségválasztás (Elnökség, Választmány, FB)
10. Puli-díjak átadása
11. A 2025. évi munka- és költségvetési terv megbeszélése és elfogadása
12. 2026. évi tagdíj meghatározása
13. Tiszteletbeli tagra javaslattétel és szavazás

Szerény enni- és innivalót biztosítunk a megjelenteknek, de a „*Terülj, terülj, asztalkám!*”-ra szánt, otthonról hozott finomságok gazdagabbá tehetik a kínálatot. A bögréjét senki se felejtse elhozni!

A közgyűlésre utazók útiköltségét – az egyesület nevére és címére (*Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, 1031 Budapest, Váci Mihály tér 4. II./4.*) kiállított számla ellenében – megtérítjük. Kérjük, hogy a menetjegyét mindenki őrizze meg!

A közgyűléssel kapcsolatos dokumentumok (2024. évi közhasznúsági melléklet, 2024-es részletes tartalmi beszámoló és 2025. évi munkaterv) 2025. május 10-től kezdve megtekinthetők lesznek az egyesület honlapján (<https://mkne.hu/>).

A közgyűlés napján, a hivatalos eseményeket követően, kb. 14:00–17:00 között szakmai programra várunk minden érdeklődőt, amit a HAND Szövetség egyik tagszervezete, az [Anthropolis Egyesület](#) fog tartani. Téma: Klímaváltozás és társadalmi egyenlőtlenségek (előadás és interaktív műhely). A program nyitott. Az ezzel kapcsolatos információkat az egyesületi honlapon, valamint a tagi levelezőlistán fogjuk a későbbiekben megosztani.

Szeretettel várunk mindenkit!

Saly Erika elnök

OT helyszínt keresünk 2025-re

Kedves Társaink!

A szervezést – elsősorban a helyszín kiválasztását – nem lehet elég korán kezdeni.

Első körben bátorítani szeretnénk azokat, akiknek már megfordult a fejében, hogy szívesen rendeznének országos találkozót: minden felajánlásnak örülünk!

Külön szerencse, ha többen vagytok MKNE-tagok akár egy városon belül, akár egymáshoz közeli településeken, és meg tudjátok osztani a munkát. De semmiképp sem lesztek egyedül: az elnökség jól bevált forgatókönyvvel, a korábbi szervezők tapasztalataikkal fognak segíteni.

A 30 éves jubileumi alkalom Tata-Agostyánban volt Labanc Györgyinél, a 31. Solymáron Berényiné Parti Krisztinél, a 32. Pécs-Orfűn Biánál – *és vajon hol lesz a harmincharmadik?*

Várjuk jelentkezésedet, javaslataidat, kérdéseidet!

Gyalog Éva

gyalog.eva@gmail.com

06 30 676 8944

Kapolcs 2025

Zöld Zugoly

Idén is tartalmas programmal készülünk a Kapolcsi Művészetek Völgyébe július utolsó 10 napjára.

Eddig sajnos még nincs meg a program anyagi háttere, de reméljük, hogy a hátralévő időben találunk még lehetőséget arra, hogy pályázhassunk.

A program kész, az előadók megvannak, az önkénteseket pedig most szervezzük. Nagyon jó programot állítottunk össze idén is, jók az előadók és a foglalkozásokat tartó tagjaink, fiataljaink és a korosabb, de lélekben fiataljaink is.

Keressetek és kövessetek minket majd a Facebook-on!

Tóthné Timár-Geng Csilla

Zöld Európa Tanoda

A tavalyi évben egyesületünk kapcsolódott az MTVSZ Zöld Európa Tanoda projektjéhez, melyet az Európai Bizottság Magyarországi Képvisellete finanszíroz. A program során éghajlatvédelemmel kapcsolatos interaktív szemléletformáló foglalkozásokat szervezünk a 7-12. évfolyamon tanuló diákok számára. A foglalkozások az egész országban elérhetőek, és az iskolák számára ingyenesek.

Az MKNE a tananyag megújításába és a későbbiekben az órák megtartásába kapcsolódik be. Egyesületünkben Saly Erika, Kecskés Ferenc és jómagam veszünk részt ennek a munkának a különböző fázisaiban. A foglalkozások 2*45 percesek lesznek, ahol az első órán egy kvíz segítségével keltjük fel a diákok érdeklődését az éghajlatvédelemhez kapcsolódó kérdések iránt, és ennek kapcsán beszélgetünk velük az Európai Unió környezetvédelmi törekvéseiről is. A második órán egy szituációs játékban vesz részt az osztály. A kisebbek a fák védelméhez kapcsolódóan játszanak el egy közmeghallgatást, míg a nagyobbak egy klímaper részesei lehetnek.

A mostani foglalkozások egy korábbi program tapasztalatai alapján lesznek átdolgozva. Az első Zöld Európa Tanoda 2021-ben indult és 4 év alatt közel 6500 tanuló vett részt benne. Az órák nagyon népszerűek voltak az iskolák körében. Reményeink szerint ez a megújult programmal is így lesz. Amint lehetőség lesz a regisztrációra, megosztjuk a tagi levelezőlistán a felhívást, és várjuk a Ti jelentkezéseteket is!

Bátyi-Földesi Dóra

Volt

HAND-hírek

Idén kimagaslóan jólsikerült a Globális Nevelés Hete. November 18. és 24. között a korábbiaknál több civil szervezet, oktatási és közművelődési intézmény csatlakozott és valósított meg programot. Az ELTE TÁTK „ÉletUtak” címmel fotókiállítással készült, az Artemisszió Alapítvány a fenntartható étkezést helyezte a figyelem középpontjába. Idén a közoktatásban dolgozó pedagógusok és diákjaik is kitettek magukért: mindenki számára nyitott rendezvényekkel járultak hozzá a közös sikerhez. A Kelet-Pesti Tankerületi Központ

és a Kőbányai Szent László Általános Iskola például „Az EU és Mi” címmel szervezett kétfordulós vetélkedőt általános iskolásoknak, s a döntőt erre a hétre időzítették.

Egyesületünk nagy szeletet vágott a közös tortából: a már tavaly is sikeres Globális Tanterem megvalósítását vállalta magára. A kétórás online esemény Bányi-Földesi Dorkának köszönhetően színes és érdekes „mini-konferenciává” vált. Az eseményről felvétel is készült, ami az alábbi linken megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=-Qt9xdKKq1>

További információt itt olvashattok: <https://www.hand.org.hu/veget-ert-a-globalis-neveles-hete/>

A program során számos cikk és poszt született a vízzel kapcsolatosan. Olvassátok [Victor András cikkét](#) egy hétköznapi, ám mégis különleges anyagról, a vízről. Közösségi oldalunkon a tavaszi, óvodáknak és iskoláknak szóló felhívásunk kapcsán volt a legnagyobb a mozgás. Az intézmények ötletes performanszokat osztottak meg [Mozgásban a víz!](#) című felhívásunkra.

Találkozóink, műhelyeink fényét a DINPI, a Vízügy, a Duna Múzeum, és a WWF Magyarország munkatársainak előadásai, bemutatói emelték. Köszönjük az együttműködést! Nagy örömünkre a projekt megvalósításában sok-sok tagtársunk vett részt. Ezúton is köszönet a munkájukért!

Bányi-Földesi Dóra

Jelen cikk az Európai Unió társfinanszírozásával valósult meg. Tartalma a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület kizárólagos felelősségét képezi, és **nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió álláspontját.**

Az „Együtt egy nyitott, igazságos és fenntartható Európa felé a világban – Negyedik Trió EU Elnökségi Projekt” az Európai Unió társfinanszírozásával valósul meg, a magyar HAND

Szövetség; a spanyol La Coordinadora; a belga CNC-D-11.11.11 és 11.11.11., mint nemzeti civil szervezeti platformok, valamint a CONCORD, mint európai civil szervezeti szövetség partnerségében, közösen munkálkodva a fenntartható fejlődés és nemzetközi együttműködés területén.

A projekt honlapja: <https://presidency.concordeurope.org>

Az Európai Unió támogatásával

Fenntarthatóságra fel! c. projekt

NYERTÜNK!

Még 2024 nyarán készítettük el a pályázati anyagot, melyet a Fővárosi Környezetvédelmi Alaphoz nyújtottunk be. Némi hiánypótlást követően türelmesen és izgatottan vártuk az eredményt. Karácsony előtt néhány nappal meg is ékezt a jó hír: a „Fenntarthatóságra fel!” néven futó projektünket a Főváros hétjegyű számmal jellemezhető összeggel támogatja. A szerződéskötésre napokon belül sor kerül. A nyert összeget vándortanösvény-bemutatókra, fővárosi helyszíneken megvalósuló szemléletformáló programokra fogjuk fordítani.

Vidra Mária

„Azért a víz az úr” – szemléletformálás a Víz vándortanösvénnyel

Együtt egy nyitott, igazságos és fenntartható Európa felé a világban – Negyedik Trió EU Elnökségi Projekten belül egyesületünk programja a víz mint természeti kincs középpontba állításával egy ökológiai probléma megértését hivatott segíteni a környezeti nevelők által kidolgozott vizes felfedeztető játékokkal, továbbá felhívni a figyelmet arra, hogy vizeink megvédése csak nemzetközi partnerségi együttműködések által lehetséges.

Az elmúlt 15 hónap során sokrétű programot valósítottunk meg céljaink elérése érdekében. 2024 első félévében vizes témájú műhelyeket szerveztünk civil szervezetek, pedagógusok és környezeti nevelők körében kapcsolatteremtés, hálózatépítés és tudásmegosztás céljából, valamint a vándortanösvények módszertanának megismertetése érdekében.

2024 márciusában online műhelyt szerveztünk a Víz világnapjához kapcsolódóan, ahol három különböző megközelítésből nézhettünk rá a vízre Könczey Rékának, Pamlényi Csillának és Victor Andrásnak köszönhetően. A műhelyről készült felvétel [itt megtekinthető](#).

Az év második felében is tartottunk egy hasonló online műhelyt: „Globális Tanterem”. Ennek felvételét és beszámolóját megtaláljátok a [honlapunkon](#). Olvassátok, hallgassátok!

A projektben elkészítettük negyedik vándortanösvényünket. A „Víz vándortanösvény” bemutató [videóját itt láthatjátok](#). Az új játékgyűjteményt legalább 10 alkalommal mutattuk be rendezvényeken és szakmai eseményeken, valamint 2 egyetemi módszertani műhelyt is tartottunk a Milton Friedman Egyetemen, valamint Gödöllőn, a MATE-n. Fentiekén túl, számos más projekt és felkérés keretében ismerkedhettek a résztvevők a vízzel játékaink és kísérleteink segítségével. Ezen alkalmakon a témában való elmélyülést az animátorképzésünket elvégző környezeti nevelők segítették a látogatók nagy örömeire.

Újbudai séták – beszámoló

Sikerrel lezárult a 2024. évi sétasorozat.

A terveknek megfelelően 8 helyszínen 2-2 sétát – tehát összesen 16 sétát – vezettünk. (Azért kettőt, hogy minimumra csökkentsük jelentkezők helyhiány miatti esetleges elutasításának esélyét.)

A séták megtartásában két döccenő volt:

1) Az április 20.-ra meghirdetett séta kénytelenségből elmaradt, ugyanis arra a hétvégére virágvásár céljára a szervező cég az Arborétum egész területét kibérelte. Belépti díjat kellett volna fizetnie minden „sétálónak”, annak ellenére, hogy nem a kiállításra jött. Végül lemondtuk a sétát, s a sétára regisztrálók hazamentek. De ez a séta sem maradt el, jún. 1.-én bepótoltuk.

2) A Kopaszi-gát második sétáját, amelyet szept. 21.-re hirdettünk meg, az árvíz-veszély miatt kellett elhalasztani, s végül okt. 12.-én tartottuk meg. Teljes volumenét tekintve tehát eddig ez a 2024-es volt a legnagyobb Újbudai séta-sorozatunk.

A séták és sétavezetők teljes listája ez volt: Ménesi út és környéke (Victor András), Gellért-hegy (Könczey Réka), Budai Arborétum (Victor András), Rupp-hegy (Könczey Réka), Feneketlen-tó (Bikki Levente), Kopaszi-gát (Saly Erika), Szabadsághídtól az Info-parkig (Pamlényi Csilla) és végül Gellért-tértől a Móricz körtérig (Devescovi Balázs).

Örvendetes, hogy a kerületi önkormányzat már jelezte, hogy kezdjünk készülni a jövő évi sétákra. Ők pedig előkészítik az újabb szerződést.

Victor András

Ed.U.Co. séta

Újbudához kötődik egy másik séta-program is, ugyanis Budapest XI. ker. Újbuda Önkormányzata – az „Ed.U.Co.- Városi Oktatási Közösség: európai környezetvédelmi hálózat a fiatalok részvételének és közösségépítésének támogatásáért” című projekt részeként – 2024. decemberében egyesületünket bízta meg, hogy 2025. márc. 13.-án mutassa be egy csoportnak az évek óta sikeres „Újbudai séták” programsorozatot a Gellért-hegy séta útvonalán keresztül. A csoport 10-15 nemzetközi résztvevőből, valamint kb. 10 kerületi fiatalból és önkormányzati munkatársból fog állni, ezért a vezetés nyelve angol.

Megkerestük a bemutató séta két leendő vezetőjét – Devescovi Balázst és Könczey Rékát – és megbeszéltük a részleteket.

Victor András

Ökokarácsony 2024

A 2024-es Ökokarácsony az egyik legszebbre sikerült esemény volt az ökokarácsonyok több évtizedes történetében.

Az eseményt követően egész héten érkeztek a pozitív visszajelzések gyerekektől, szülőktől és kollégáktól, valamint egy múzeumtól, ahol az év leglátogatottabb rendezvénye volt az Ökokarácsonyunk. A siker titka több – önmagában is fantasztikus – részletben rejlik: a gyönyörű, családi helyszín (Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény), az intézmény kedves, együttműködő igazgatójának, Verbai Lajosnak a támogatása, a Szent László Általános Iskola diákjainak megható mini koncertje, az iskola vezetőségének támogatása, a Tóth Mária kolléganőmmel közösen készített dekoráció és persze a profi mesterek szakértelme, akik a foglalkozásokat vezették. Ezúton is köszönöm mindenki munkáját.

A foglalkozás után jelenléti Puli Szalont tartottunk a sok-sok finomsággal megterített asztal körül, de még ez előtt Verbai Lajos tartott nekünk izgalmas, lebilincselő tárlatvezetést, amiből kiderült, hogy Kőbánya nem csak Budapest mértani közepe, hanem a világ közepe is. Aki nem hiszi, jöjjön el a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény (1102 Bp. Füzér utca 32.) kiállítását megtekinteni és feltétlenül kérje V. Lajos vezetését! Szánjon rá egy-két órát! Nem fogja megbánni!

Trescsik Angéla

A 2024-es évben a nyári szünet után novemberben és decemberben nyitott ki a Szalon. A decemberi jelenléti szalont az ökokarácsony helyszínén, a Kőbányai Helytörténeti Gyűjtemény épületében, a rendezvény után tartottuk, ahol az intézmény igazgatója tárlatvezetést tartott nekünk. A fárasztó nap után mindenkinek nagyon jól esett megpihenni, élvezni egymás társaságát és a finom falatokat. Olyan jó volt, hogy senki sem sietett!

Trescsik Angéla

A Beporzók munkacsoport hírei

Megint két jó hír kívánkozik előre: a Csillaghegyi Általános Iskola rovarhoteljeivel nyert két pályázat:

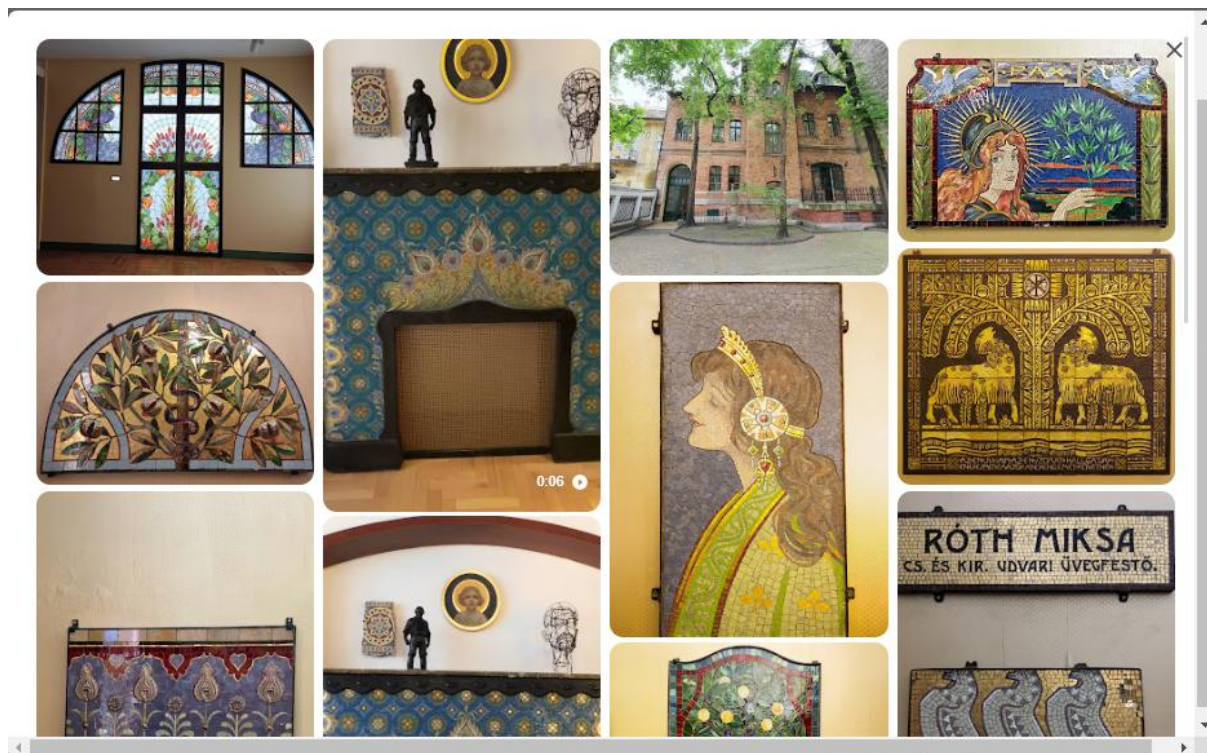
a) A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) által indított „A mi sokszínű kertünk” kampány célja a biológiai sokféleség megőrzése és a fenntartható kerti gazdálkodás népszerűsítése. A kisebbik rovarhotelrel pályáztunk, és nyertünk két madárodút, egy denevérodút és 25 g őshonos vadvirág magkeveréket.

b) A Cetelem Zöldsuli Pályázat általános iskolás osztályokat szólított meg, rovarhotel építésére biztatva őket. A 2. b által készített nagyobbik rovarhotel a 300 pályamű közül a legjobb 6 közé került, ezzel pénzdíjazást nyert, amit környezettudatos oktatásra és infrastruktúra fejlesztésre fordíthat.

Ez a két hír Forintos Krisztina munkájának gyümölcse. És itt vannak a szép, rendhagyó megjelenésű rovarhoteljeink:

A Róth Miksa Emlékház és Gyűjtemény – ez a belvárosi gyöngyszem – is beszáll azon muzeális intézmények sorába, amelyek részt vesznek a beporzó rovarok népszerűsítésében. Lelkes munkatársuk a neten megjelent korábbi beporzós anyagainkon felkészülve vágott bele a szokatlan feladatba. Nem akármilyen épület ez! A kép a honlapjukon megjelenő összeállítás képernyőképe.

Idén két további múzeum is bejelentkezett, és kérte az együttműködésünket. Ha lesz belőle valami, beszámolunk róla.

A Beporzók munkacsoport önként vállalkozó tagjai megint nekifogtak a kreatív, ám időigényes munkának, hogy összeállítsanak egy pedagógiai/kézműves/játékos ötletgyűjteményt, amivel az idei „Év beporzóit” – lapzártáig még nem derült ki, hogy ezek a darázscincérek, a lágybogarak vagy a marókák – be lehet mutatni. Idén sem álltunk meg harminc ötletig. A szerzők köre gazdagodott, és az új belépőkkel a tematikai paletta is színesebbé vált. Március 1-én már látható lesz az eredmény és ez a szakanyag is; biztos, hogy meglepetésekkel.

A jelöltekre leadható szavazatok sajnos lassan érkeznek, ezért január 26-án körlevélben kértünk Titeket, hogy szavazzatok, és osszátok is meg a felhívást. Másnapra több mint százzal megugrott a leadott szavazatok száma! Nagyon köszönjük. És: még talán van pár nap február 15-ig, hogy aki nem jutott hozzá, most válassza ki, hogy ki a kedvence.

Közben eltelt az év legsötétebb heteinek a fele, azaz hosszabbodnak a nappalok. A virágok és a beporzók tavaszi megjelenésére a nappalok hosszának növekedése és a hőmérséklet emelkedése is hatással van. Röviden szólva: közeledik a tavasz. ☺

Vásárhelyi Tamás

Tagjaink írták

Az év élőlényei

A kezdeményezés célja, hogy a szervezők megismertessék a társadalommal azokat a fajokat vagy fajcsoportokat, amelyek védelmében a lakosság vagy annak egyes csoportjai (például gazdálkodók, vadászok, pedagógusok) különösen fontos szerepet kaphatnak.

Az Év Gombája: Sárga gévagomba (*Laetiporus sulphureus*)

A Magyar Mikológiai Társaság 2025-re ezt a gombafajt választotta az Év Gombájának.

A nyertes fajt – a hagyományokhoz híven – az Országos Gombakiállításon hirdették ki.

A sárga gévagomba megjelenését tekintve 10-40 cm átmérőjű, 1-4 cm vastag.

Ez a feltételesen ehető gombafaj fiatalon puha, lédús, később sajtkeménységű, végül szívóssá, rostossá válik. Fehér, fehéres majd sárgás színű, aromás illatú, savanykás ízű, idősebb korban keserű. A puha gomba fiatalon hőkezelés után ehető, később élvezhetetlen.

Áprilistól szeptemberig, élő és elhalt lombos fákön (főként fűzön, nyáron, cseresznyén vagy akácon) növe, gyakori faj. Súlyos károkat okozhat a faállományban.

Az Év Fája: Korai juhar (*Acer platanoides*)

Az Országos Erdészeti Egyesület szavazatok alapján választotta az Év fájának.

A korai juhar a hegy- és dombvidékek üde erdeinek elegyfája, lombfakadás előtti, korai virágzása árulja el jelenlétét. Alföldi területeinken szívesen költözik be az alsó lomb szint nélküli természetszerű állományokba. Számos fajtáját alkalmazzák a kertészek.

Az Év Rovara: Sávós szitakötő (*Calopteryx splendens*)

A Magyar Rovartani Társaság online szavazással választotta meg az Év Rovarát.

A kisszitakötők közé tartozó színesszárnyú szitakötők 2 faja él nálunk, ezek egyike a sávós szitakötő. A sávós szitakötő röpte igen szép, pillangószerűen csapongó. A faj kifejlett példányaira jellemző a nagymértékű ivari kétalakúság. Hímjeinek nagy szárnyfoltja alapján nem téveszthető össze más fajjal, a nőstények azonban összetéveszthetők rokonának, a kisasszony-szitakötőnek nőstényeivel, de általában nem élnek meg ugyanott. A kifejlett állatok napsütésben a víz felett repkednek, jellemzően legyekkel és szúnyogokkal táplálkoznak. A sávós szitakötőre jellemző a kóborlás: míg legnagyobb egyedszámban egyértelműen a lárva lakóhelyéül szolgáló erek, patakok és csermelyek közvetlen közelében található, ám kóborló példányaival ezektől távol, így tavak mentén, kertekben, vagy akár a nagyvárosok közepén is találkozhatunk.

Az Év Madara: Böjti réce (*Anas querquedula*)

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület már 47. alkalommal hirdeti ki minden évben az Év Madarát.

Év Madara Euráziában fészkel, Délnyugat-Angliától egészen a Csendes-óceánig, elsősorban az európai lomb- és elegyes erdők, továbbá az ázsiai erdőssztyepp- és sztyepprégiókban. Vonuló madárfaj, a telet Afrikában, a Száhel-övezetben, valamint Ázsiában tölti. Nevét onnan kapta, hogy március elején érkezik vissza hazánkba, a húsvéti ünnepkör előtti böjt időszakában, vagyis megnevezése ellenére nincs köze a kereszténység legnagyobb ünnepéhez. Érkezését az ebben az időszakban fújó délnyugati irányú, úgynevezett böjti szelekhez időzíti, amelyek segítik a vonulását. Fészkeléskor előnyben részesíti a sík vidéki nyílt vízfelülettel rendelkező mocsarakat és mocsárréteket, szikes tavakat, nedves réteket, a halastavi költése ritka. Vonuláskor szinte minden jelentősebb vizes élőhelyen előfordul. Előszeretettel táplálkozik sekély tocsogókon, főleg magokat, zöld növényi részeket és gerincteleneket fogyaszt.

Fokozottan védett, természetvédelmi értéke 100 000 Ft. 2008-tól kezdve védett, 2012-től pedig fokozottan védett faj lett.

Az Év Hala: Kurta baing (*Leucaspis delineatus*)

A Magyar Haltani Társaság tizenhatodik alkalommal hirdette meg az Év Hala választást.

A kurta baing a nyúldomolykófélék családjába tartozó apró, őshonos halunk. Teste megnyúlt és vastag, háta és hasvonalja enyhén ívelt. Rövid, tompa orra és jellegzetesen nagy szemei figyelemfelkeltőek. Szája felső állású, a nagy szájhasíték meredeken felfelé irányul. Alsó állkapcsa kampószerűen felhajlik, így szinte álarcszerűen takarja a fejét. Általános mérete 6–8 cm között mozog, de ritkán akár 10 cm-re is megnőhet. Pikkelyei aprók, ezüstösek, és könnyen lehullanak.

Táplálékát főként planktonikus élőlények, árvaszúnyoglárva és a vízfelszínre hulló apró rovarok alkotják. Szaporodása április és július között zajlik, amikor párosan rakják le az ikrákat. A nőtény 100–150 darab ikrát ragaszt vízi növényekre, amelyeket a hím őriz és gondoz. Élőhelyként a lassan áramló vagy állóvizet kedveli, például tőzgebányatavakat, holtmedreket és alföldi csatornákat. Nagyobb folyókban többnyire csak az áradások után jelenik meg a hullámtereken. Jellegzetes bélyege a farokalatti úszó tövén található pontsor, valamint az oldalvonal, amely csupán az első néhány pikkelyen látható. Élőhelyeinek eltűnése és az inváziós fajok terjedése miatt állományai jelentősen visszaszorultak. Hazánkban védett faj, természetvédelmi értéke 10 000 Ft.

Az Év Kétéltűje: A sárgahasú unka (*Bombina variegata*)

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya 2025-re a sárgahasú unkat választotta az év kétéltűjének.

A sárgahasú unka testhossza 4-5 centiméter; teste lapos, egészen oldalt illeszkedő lábakkal. Felsőtestének színe beleolvad környezetébe, barnás, iszapszürke vagy olajzöldes, hátán bőrének felülete szemölcsös. Hasán a bőre csaknem sima, hasi foltjai élénk citromsárgák és összefüggők, ellentétben a vöröshasú unkával, amelynek a foltjai narancssárgától a sötétpirosig terjedő. A faj bőre mérgező váladékot termel, ami nyálkahártyára kerülve égető, csípő érzést okoz.

A sárgahasú unka a környezetével szemben nem támaszt különleges igényeket, bármilyen kisebb vízzel beéri. Leggyakrabban olyan pocsolyákban és kis tavakban fordul elő, amelyekben másfajta békák nincsenek. Még a csupán néhány hétig vízzel telt keréknyomok is megfelelnek neki, de a folyóvizet kerüli. Túlnyomórészt a vízben él, de néha hosszabb időre is kijön a szárazföldre. Magyarországon legfőképp a magasabb hegyvidékek vizeiben él. A sárgahasú unka főleg éjjel aktív, de nappal is könnyen megfigyelhetjük a pocsolyák víztükréből kiemelkedő szempárokat.

Az urbanizáció és a különböző emberi tevékenységek következtében tönkrement élőhelyekről számos populáció eltűnt már. A nemrégiben felfedezett gombafertőzés, a kitridiomikózis bizonyítottan megtámadja a sárgahasú unkát, jóllehet eddig még nem találtak összefüggést a gomba jelenléte és a fertőzött populációk állományainak csökkenése között. Magyarországon – mint minden hüllő és kételtű – védett. Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft.

Az Év Lepkéje: A pókhálós lepke (*Araschnia levana*)

2025-ben a pókhálós lepke (*Araschnia levana*) nyerte el az Év Lepkéje címet a **Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)** kezdeményezésére.

A faj nem védett, de mutatós lepke a tarkalepkék családjában. Eurázsiai faj, Magyarországon mindenfelé megtalálható.

Három nemzedékével kora tavasztól egészen őszig találkozhatunk. Főként a párásabb, nedvesebb területeket kedveli. Érdekessége, hogy a különböző generációk rajzolata és színezete nagyban eltér egymástól, ami szinte egyedülálló a hazai nappali lepkefajoknál. A kora tavasszal megjelenő első generáció színezete vörösesbarna, vörhenyes okkersárga rajzolata széles, szaggatott vagy felaprózódó fekete harántsávokból áll. Ezzel ellentétben a második generáció szárnyai sötétbarnák, finom szaggatott mintázattal, míg a harmadik generáció szárnyai feketék, a barna szín teljesen eltűnik róla.

Főleg erdőszéleken, illetve árokpartokon él. A magasságra nem érzékeny; a magashegységekben is megtalálható. Hernyói társasan (tömegesen) élnek tápnövényükön, a nagy csalánon (*Urtica dioica*). Kimutatták, hogy a 20. század közepe óta elterjedésének északi határa észak felé tolódik: valószínű, hogy ez a globális felmelegedésnek köszönhető – tudhatjuk meg a Magyar Madártani Egyesület Lepkevédelmi Szakosztályának írásából.

Az Év Vadvirága: A mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*)

A **Magyar Természettudományi Múzeum**, a **Magyar Biológiai Társaság** és a **Vadonlesők Közössége** kuratórium döntése alapján választották meg az Év Vadvirágát.

A nőszőfüvek egy része egymástól igen nehezen különíthető el, addig a mocsári nőszőfű nagyméretű, lilásan erezett és tompa csúcsú mézajkának köszönhetően nem keverhető össze semelyik másik fajjal sem. Felismerésében az élőhelye is segít, ugyanis a többi nőszőfűfajunktól eltérően kiszáradó lápréteken, nedves pionír felszíneken fordul elő. Ezek az élőhelyek a klímaváltozásából és a helytelen tájhasználatból fakadóan drasztikusan szorulnak vissza és alakulnak át szárazabb

társulásokká, mintegy a mocsári nőszőfű és más lápréti fajok eltűnését eredményezve.

Az idei nyertes fajjal a szervezők célja az, hogy a mocsári nőszőfű példáján keresztül rávilágítsanak a vízmegtartás táji léptékű fontosságára és hatékony fellépésre serkentsék az illetékes szerveket nem csak az Év Vadvirága, hanem az emberi élet fenntartása szempontjából is.

Az Év Gyógynövénye: A páfrányfenyő (Ginkgo biloba)

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság (MGYT) Gyógynövény Szakosztályának tagjai 2013 óta minden évben **titkos szavazással** választják meg az év gyógynövényét, melyen idén a páfrányfenyőt választották az év gyógynövényének.

A páfrányfenyő vagy ginkgó Kelet-Ázsiában őshonos, Magyarországon dísznövényként ültetett növény, a világ legősibb fennmaradt fafaja.

Legyező alakú leveleit a távol-keleten évszázadok óta alkalmazzák gyógyászati célra. A hazánkban kapható, korszerű ginkgó készítmények a levél flavonoidokra és terpenoidokra standardizált kivonatát tartalmazzák. A modern fitoterápia a páfrányfenyőt elsősorban az agy vérrellátásának zavarából eredő, vagy degeneratív megbetegedései okozta memóriazavar, koncentrációképeség-csökkenés, demencia, szédülés és fülzúgás kezelésére javasolja. Alkalmazható továbbá a perifériás artériás betegség (PAD) tüneteinek a csökkentésére is. Az MGyT Gyógynövény Szakosztályának célja, hogy tevékenységével hozzájáruljon a gyógynövények szakszerű alkalmazásának terjedéséhez – adta hírül a jelölőszervezet.

Forrás: https://vadaszerdo.blog.hu/2025/01/01/ev_fajai_990

Izsákné Simon Adrienn összeállításából válogatta

Hársas Éva

Versek, szépségek

A legszabadabb és legerősebb népek nem azok, amelyeknél egyes rétegek vagy kivételes egyes személyek válnak ki műveltségök vagy más kiválóbb tulajdonságaik által, holott a nép zöme a sötétségben fetreng, hanem azok, amelyeknél a bár szerényebb fokú műveltség minél egyetemesebben hatja át az egészet.

Herman Ottó: A pokol cséplője

-.-.-

Nádasdy Ádám: A szomorúság
A szomorúság hová tud szaladni?
Hová igyekszik? Hová menekül?
Élőlény, eszik, talán vacska is van,
éjszaka is hallom szuszogását,
pedig nagyon keményen elzavartam,
mégis itt dekkol valahol közel.
Mégkóstolja a csipszet, szendvicset,
érezem a könnyek ízét mindenben.
Befordulok egy sarkon, szembejön,
és akkorákat sóhajt, hogy megállok.
De minden rendben van, mondom neki,
menj el. Egy kicsit bírd ki egyedül.

Forrás: Nádasdy Ádám: Billeg a csónak.
Magvető Kiadó, Budapest, 2024. 70.o.

Közérdekű

Irodai hírek

Kedves Tagjaink!

Nagyon köszönjük az eddig beérkezett tagdíj befizetéseket és adományokat!

Bankszámlaszámunk: MagNet Bank 16200151-00270519-00000000

2025-től a közgyűlés döntése alapján a következő módon alakulnak az éves tagdíjak:

egyéni: 9 000 Ft/év, diák/nyugdíjas: 4 500 Ft/év, családi: 13 500 Ft/év.

A befizetési határidő 2025.03.31.

Az év elején egy informatikai adománnyal is gazdagabbak lettünk, Csintalan Gergő (Csinti) tagunk egy laptopot adományozott nekünk, ami (lényegesen) gyorsabb és sokkal újabb, mint a most lecserélt céges laptopunk. Köszönjük a gépet, annak előkészítését és a programok áttelepítését is!

Kedves Tagjaink!

A 2024-es évre vonatkozó személyi jövedelemadó bevallások elkészítésekor ismét lehetőség lesz 1%-os felajánlásokat tenni, nagyon köszönjük, ha ez úton is támogatjátok egyesületünket.

Adószámunk: 18043554-1-41

Irodánkban jelenleg sajnos nem tudunk személyesen találkozni, itthonról dolgozom.

Telefonon (06-20-494-94-69) és e-mailen (kriszkurucz.mkne@gmail.com) természetesen elérhető vagyok, ha valaki postán szeretne valamit küldeni, kérem előtte egyeztessen velem, hogy milyen postacímre teheti meg!

Sztridáné Kurucz Krisztina

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Honlap: www.mkne.hu

Iroda és postacím:
1119 Budapest, Etele út 59-61.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mkne.hu